

DOMOVINA

Upravništvo „Demovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Demovina“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Klikarstvo v klerikalni stranki

Klerikalna stranka imenuje samo sebe ljudsko stranko, v resnici pa nima v njej ljudstvo rojene sebede. Komandira jo duhovščina s škofom na čelu, glavno besedo pa ima v njenem vodstvu skupina ljubljanskih gospodov duhovniškega in posvetnega stanu, ki skrbe v prvi vrsti pod pretežo «obrambe vere» in «dela za ljudstvo» za svoj osebni blagor in za procvit svojih osebnih kupčij in podjetij, ustvarjenih z denarjem našega preveč lahkovernega in zaupljivega ljudstva.

Na papirju je organizacija SLS. izvedena zelo demokratično, v resnici pa je ni klerikalne organizacije, v kateri bi ljudstvo odločevalo samo po svoji volji. Povsod odločuje duhovščina in pa klika ljubljanske gospode. Kar ti odločijo, to se zgodi, četudi bi ne bilo ljudem všeč.

O strankarskih zadevah imajo predvsem odločevati zaupniki stranke na svojih skupščinah. Zbor zaupnikov stranke je najvišja moč v stranki, ki ima določiti politiko stranke in njenih zastopnikov. Zaupnik SLS. pa ne more postati nihče, ki ni priporočen od duhovščine in ki ni všeč ljubljanski klerikalni gospodi. Ako so ti zaupniki zastopniki kakšne organizacije, jih organizacija določi pod pritiskom ene ali druge strani. To je vzrok, da tvorijo kader zaupnikov SLS. sami kimonci, ki sicer na skrivaj zabavljajo čez pogrešeno politiko dr. Korošca in čez ljubljanske in mariborske komandante, na shodih zaupnikov pa lepo molče in glasujejo za predlagane zaupnice poslancev, da se ne zamerijo gospodom, ki so jih poslali v vrhovno sodišče stranke.

Iz teh vzrokov nikdar ne pridejo v SLS. do veljave pravo ljudsko mišljenje in ljudske želje. Ker je vsa klerikalna stranka odvisna popolnoma od gotovih ljudi in ker nima ljudstvo prav nič odločevati pri njeni politiki, je seveda popolnoma naravno, da vodi dr. Korošec politiko, kakor se njemu poljubi in kakor je to všeč ljubljanski in mariborski gospodi, ki so jim težnje našega kmeta kmeta postranska stvar in ki jim je predvsem na tem ležeče, da s hujškanjem in demagoštvom obdrže ljudstvo v svojih rokah, ker vedo, da bi bilo kmalu konec njihovih dobrot, ako bi to ljudstvo ne nosilo svojega denarja v razne njihove zavode.

Kaj pa hoče naš kmet? Našemu ljudstvu niso prav nič mar spori radi avtonomije in centralizma, naše ljudstvo hoče imeti le dobro urejeno državno upravo in tako gospodarstvo, da bo omogočeno vsem slojem znošen življenje. Ako bi vprašali klerikalni voditelji naše ljudstvo za mnenje, bi dobili edini odgovor, da hoče imeti red v državi in urejeno delo na narodno-gospodarskem polju.

S svojo gonjo za revizijo ustave pa so klerikalni voditelji vsa leta onemogočali uspešno zakonodajno delo za ureditev naše države, radi česar ima največjo škodo ravno ljudstvo, ki bridko občuti na lastni koži to pogrešeno in naravnost zločinsko politiko klerikalnih voditeljev. Ako bi bila izvedena vidovdanska ustava, ki določa za državljane naše Jugoslavije enake pravice in dolžnosti, bi bile že davno odstranjene razne pomanjklivosti, nad katerimi še danes tožimo.

Toda politika klerikalnih voditeljev z dr. Korošcem na čelu se maščuje danes tudi že nad njimi samimi. V parlamentu stoji SLS popolnoma osamljena in ni niti upanja, da bi v doglednem času mogla priti do večjega vpliva na državno politiko. Radičeva stranka je priznala načela državnega in narodnega edinstva, ki so jih vedno zastopale stranke Narodnega bloka, dr. Korošec pa je ostal s svojimi poslanci na cedilu. Naprej ne ve, nazaj ne sme, ker bi ga ljudje upravičeno vpraševali, zakaj jih je toliko let farbal ter tako zgubljal dragoceni čas za delo na gospodarskem in socialnem polju.

Seveda vlada sedaj velika potrtost v klerikalnih vrstah, zlasti pa med klerikalnimi voditelji. Spoznavajo, da so jo popolnoma zavozili, da ne morejo izpolniti niti ene obljube, dane ljudstvu, ker jih nobena večja stranka v Jugoslaviji noče več upoštevati radi njihove neodkritosrčne politike. Dr. Korošec je hotel izrabiti spor med Hrvati in Srbi ter je hujškal na obe strani, sedaj pa, ko so se Hrvati in Srbi več ali manj sporazumeli, je obsedel med dvema stoloma.

Položaj, v katerega je zašla klerikalna stranka, je zakrivilo dejstvo, da v tej klerikalni stranki ni odločevalo ljudstvo in niso prišle resnične ljudske potrebe in želje do veljave, ampak, da se je vršilo vse na komando od zgoraj, iz Ljubljane in Maribora.

Klerikalna žalost pa je naše veselje. Pokazalo se je, da je imela prav edino samostojna demokratska stranka, ki je vedno zastopala načelo, da nam le izvedba vidovdanske ustave jamči popolno enakopravnost v državi in da more le resno delo na narodno-gospodarskem polju pomagati do lepše bodočnosti.

Samostojna demokratska stranka je zmagovala v svojih načelih, klerikalna stranka pa poražena. Ljudstvo sedaj spoznava, kam jo je privedla komanda klerikalne gospode v Ljubljani in Mariboru. Sedaj se maščuje nad klerikalno stranko dejstvo, da so imele v njej odločilno besedo samo gotove klike, ki so hotele živeti na račun ljudskih žuljev pod plaščem «obrambe vere» in «dela za ljudstvo», ki sta bili v resnici samo skrb za političev žepov klerikalne gospode.

Po deželi se povsod vrše shodi demokratske stranke, snujejo se krajevne organizacije SDS., v katerih volilci sami iz svoje srede določijo zastopnike in zaupnike, ki imajo nalogo poročati vodstvu SDS. o željah in zahtevah ljudstva tako, kakor jim to poverijo njihove organizacije. Nihče jih ne goni v našo stranko, kakor jih v klerikalno stranko razni župniki in kaplani. Prihajajo po svoji volji in odločujejo v njej tudi po svoji prosti volji. Samostojna demokratska stranka se ob potrtosti in žalosti v klerikalni stranki radi popolne politične polomije klerikalnih poslancev čimdalje lepše razvija, kar je dokaz, da se našemu ljudstvu odpirajo oči in da je bodočnost njegova edinole v samostojni demokratski stranki, ki je od vsega početka zagovarjala ideje državne in narodne edinstvi, zmagovite danes ob škripanju zob klerikalnih klikarjev in koritarjev.

Politični pregled

Velikonočni prazniki so potekli v precejšnji tihoti, ki bo vladala še nadalje, kajti to nedeljo praznujejo pravoslavni bratje svoj Uskrs (Veliko noč), tako da pred 25. aprilom, ko se zopet sestanejo poslanci v Beogradu nikakor ni pričakovati kakih pomembnejših političnih dogodkov.

Kralj prebiva v Sarajevu,

kamor je v nedeljo odšel na velikonočni oddih je bil nadvse pristržno sprejet od bosanskega ljudstva. Vlada je v torek še imela važno sejo, na kateri je razpravljala o bodočem delu v Narodni skupščini ter prestresala stanovanjski in invalidski zakon, ki bosta med prvimi predložena poslancem. Zvečer nato je ministrski predsednik

Pašić odpotoval h kralju v Sarajevu,

kjer je bil sprejet v važno avdijenci, odtod pa se je odpeljal dalje v Cavtat blizu Dubrovnika, odkoder se čez par dni zopet vrne. S kraljem se je Pašić pogovoril

o rekonstrukciji vlade,

to se pravi: dosedanja vlada, ki je še vedno volilna, se mora s kraljevim ukazom izpremeniti v redno poslovno vlado, pri čemer so mogoče vsakojake izpremembe. Zadnje čase se je mnogo govorilo, da utegnejo tudi radičevci priti v vlado. Toda najprej morajo še z dejanji pokazati, da je njihova izpreobrnitev resna in nedvoumna. Zatorej nje še malo počakajo, saj je tudi doslej država nanje čakala celih šest let. Položaj je torej tak, da bo

Narodni blok še nadalje sam upravljal državo

in v Narodni skupščini provajal program svoje čvrste, odločne in smotrene politike, ki je doslej pokazala že tako lepe uspehe, pa bi rodila še lepše, kajti

Opozicijski blok je v popolnem razkroju in zato nikakor ne bo mogel ovirati velikopoteznega dela za državo. Klerikalci se nahajajo v precepu. Nihče jih ne mara, nihče jih ne upošteva. S trmoglavim vztrajanjem pri svoji avtonomiji butajo v zid. Zal, da njihovemu avtonomističnemu sleparjenju nasedejo edino še slovenski ljudje, ki morajo sami prenašati posledice tigrovske nesposobnosti. Klerikalni tigri ne škodujejo slovenskemu ljudstvu le s tem, da ga ne zastopajo v nobeni zadevi, marveč mu s svojim nesmiselnim obnašanjem tudi zapravljajo ves ugled. In to je nadvse žalostno. Samo dva prava slovenska ljudska zastopnika imamo v Beogradu, to sta

minister dr. Zerjav in dr. Pivko,

ki zastavljata vse sile, da z vestnim sodelovanjem pri vladnem delu zastopata slovenske interese. Res je, vsega ne zmoreta, posebno še zato ne, ker jima klerikalci na lašč mečejo polena pred noge, toda na-

vzlic vsemu se bo kmalu pokazalo, da vsak izmed njiju obeh zaleže več kakor 20 tfgrov.

V evropski politiki je bilo okrog Velike noči nekaj velepomembnih dogodkov.

Na francoskem je nastopila ostra vladna kriza,

ki še ni rešena. Dosedanji znani ministrski predsednik Herriot je moral odstopiti, narkar je poskusil sestaviti vlado Briand. A ni uspel. Računati je, da bo to težko nalogo rešil Painléve, dosedanji predsednik francoske zbornice. Bržčas torej on postane ministrski predsednik.

V Nemčiji je volilna borba za državneega predsednika v najhujšem razmahu, ker je

kandidaturo prevzel znani general Hindenburg.

Stojita si torej nasproti samo klerikalec dr. Marks in pa stari general Hindenburg, stari privrženec «kajzerja» Viljema. Kdo izmed njiju bo izvoljen, je v sedanjem najhujšem volilnem metežu težko prerokovati, vsekakor pa izid nemških volitev utegne imeti še silne posledice za bodoči razvoj evropske politike.

Naša nemirna soseda Bolgarija je v sredo zopet postala bogatejša za nov krvav dogodek. Tolpa komunistov je izvršila

atentet na kralja Borisa,

ko se je z avtomobilom vozil z lova proti domu. Toda kralj je imel srečo, strelji iz pušk so smrtno zadeli dva spremljevalca in šoferja, dočim je kralj nepoškodovan prijel za krmilo avtomobila in v naglem diru srečno privozil v Sofijo. Naravno je, da bo bolgarska vlada sedaj še bolj temeljito poskusila iztrebiti komunistične zalege, ki skupno z makedonstvujušimi in po boljševiških navodilih skušajo neprestano kaliti mir v Bolgariji in na vsem Balkanu.

Priporočajte in širite „DOMOVINO“!

(Dalje.)

Pa Jaka jo je potolažil: «E, kaj te bo skrbelo, saj te bom jaz spremil do doma. Ne bo se ti zgodilo nič hudega.»

Slučaj je nanesel, da je v gostilno prišla tudi znana klepetulja Grdinova Jera, ženska, ki je imela jezik tri seznanje dolg in oster kakor britev, kot je v jezi večkrat rekel godec Uriha.

Jera je prišla v gostilno z izgovorom, da išče svojega moža. V resnici pa je dobro vedela, da je njen mož v sosednji gostilni. Torej je prišla k Jožetu samo zato, da si ogleda mladi svet, da bo imela potem čez dan kaj govoriti in opravljati s svojimi prijateljicami.

Godec jo je takoj ugledal, pa se je tudi kar po godevsko znosil nad njo.

«No, no, Jera, ali te še ni ta kruljevi vzel, tisti, ki se imenuje Vragovič-Pograbovič? Zvedel sem tudi, da te je iskal ta Pograbovič že po sedmih deželah in da se je ravno včeraj pripeljal v Ljubljano s kamniškimi brzovlakom. Veš, tebe hoče dobiti za ženo, da mu ne bo dolgčas, ha, ha!»

Bučen smeh je nastal v hiši. Ženska je bila tako osramočena, da je kar popustila svojo četr-

DOPISI

DOLNI LOGATEC. Akademsko društvo «Jadran» iz Ljubljane priredi v soboto 18. t. m. ob 8. zvečer v Sokolskem domu v Dol. Logatcu Golarjevo veseligrro «Vdova Rošlinka». Ker je ta veseligrro popolnoma nekaj novega—igrana je bila šele v Mariboru in v Ljubljani — opozarjamo vse Logatčane in bližnje okoličane, da se te prireditve polnoštevilno udeležite, za kar jim gotovo ne bo žal. — V nedeljo dne 19. t. m. ob pol 3. popoldne priredi JDS v gostilni Kunc javen shod. Poročal bo g. dr. Rape iz Ljubljane o novih zakonih, ki bodo v najkrajšem času sprejeti v Narodni skupščini ter bo med drugim širše razpravljal o kmetijskih in obrtniških kreditih. Vabimo vse prijatelje in somišljenike, da se shoda gotovo udeležite.

GORNJI LOGATEC. Naša napredna kulturna društva prirede v nedeljo 19. t. m. javno predavanje v salonu g. Francita Lenassija. Predava srezki šolski referent g. Merljak: «Iz mojih spominov na svetovno vojno». Predavanje, ki bo zelo zanimivo, prične ob štirih popoldne. Somišljeniki, udeležite se ga! — Naša živina je za letos varna pred copnicami. Na veliki težen se je v občini pokurilo toliko starih čevljev, da je že iz tega nastali smrad pregnal copnicam veselje potepati se po naših hlevih. O preljuje vraže, kolika je še vaša veljava! — Načrti za Sokolski dom so izgotovljeni. V kratkem se razpišejo zidarska dela.

LAŠKO. Na splošno željo članstva se je pred par tedni otvorila pisarna srezkega načelstva JDS v bivši nemški šoli. Tam se dobe tudi vse podrobne informacije v strankinih zadevah. Urađuje se vsak dan od 16. do 18. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 8. do 12. ure.

Tajništvo srezkega načelstva JDS.

LAŠKO. Hodeč po pokopaliških nasadih v Laškem sem imel priložnost opazovati dvojico ženskega spola ter razmišljati o domišljavosti in kocketi laških punc. Nehote sem se spomnil domače fantovske pesmice, ki pravi:

Sem lušna, pa mlada, pa nimam moža,
ta krofasta grda ima pa kar dva ...

Kako pomilovan je pogled na mlade laške Švabice, ko si stoje nasproti na sredi ceste med čiri-

tinko vina in hotela oditi. Pa to videvši krčmar, jo je ustavil:

«Hej, Jera, počakaj no malo, ali mi misliš odnesti deset krajcarjev za vino; menda vendar nisi Mica Kovačeva? ...»

Znova je nastal smeh v gostilni. Sama ni vedela ženska, kdaj je plačala in, seveda, prav hitro jo je odkurila iz gostilne. Spremljal jo je le smeh fantov in deklet.

Pol ure po hitrem odhodu matere Grdinove sta odšla tudi Jaka in Katrica iz gostilne proti domu.

Prav topla julijeva noč je bila, ko je Jaka spremljal svojega dekleta. Ko sta šla po okrajni cesti mimo zahribške vasi, sta se ustavila vstric Trdinovega domovanja, ki je stalo komaj par streljajev proč od ceste, na vzhodni strani.

«Poglej, Katrica, ali se ne vidi lepo naše domovje? Če bova obadva zdrava, boš kmalu Trdinova gospodinja, kajne, da boš, Katrica?»

Deklica vsa v veselju, — tudi vino je nekoliko vplivalo nanjo — se je, sama ni vedela kdaj, nasmilila na ljubljene fanta. A tudi ta je porabil to ugodnost in srečna človeka sta se objemala in poljubljala v tihi blaženosti ...

Znova sta nadaljevala pot. Gređoč po gozdni poti, sta se znova ustavila že čisto koncu gozda, pomenkujoč se o bodoči sreči. Precej dolgo sta se zadržala ...

«Sedaj pa lahko noč, moja Katrica!» — Dekletu je bila težka ločitev od Jake. Reče mu le še: «Lahko noč tudi tebi, Jaka! — A glej, če bi kaj ostalo od te noči, da me ne pozabiš! Jaka, to

kanjem nemščine. Ena dela končno toaletto, druga pa ji uslužno nasproti drži precej veliko zrcalo. Proti svoji navadi sem se moral do solz smejeti, ko je druga drugo izpraševala: «Schau ich hübsch aus? So wird er ja zufrieden sein.» —

Laščan.

LAŠKO.

«Prej pa ne gremo dam,
da se bo delav dan,
da se bo šajnal
gor' prot' Sevcam.»

Tako se je slišalo eno prejšnjih nedelj približno ob 8. zvečer iz gostilne pri kolodvoru v Laškem. Radovednost me je gnala, ker so mi bili glasovi znani. Vstopil sem in, glej ga šmenta, notri sedi sam gospod purgermajster Jože, desno zraven njegov pribočnik Matija ter trabant in kurir SLS Jurjevc. Pa se je oglasil gospod župan, pri čemer sta ostala dva spoštljivo molčala, ter rekel: «No, zaenkrat smo rešili občino, regenta' (namesto gerenta), v bodoče pa glejte, ljubi moji prijatelji in soodborniki, da boste znali voliti odbornike, da ne dobimo več liberalcev v našo občino. Še za en liter bom dal, samo da je danes tako izpadlo.» Ker mi čas ni dopuščal, da bi prisostvoval še dalje zanimivemu likofu, sem odšel. Čudno le, da je likof gospoda župana tako slabo držal, ker ima danes krišтовska občina navzlic vsemu za gerenta moža, v kojem vidimo poštenjaka in dobrega gospodarja.

LAŠKO. «Slovenec» z dne 4. t. m. se togoti kakor puran na rdečo barvo zaradi razpustitve občinskega odbora v občini Sv. Krištof. Toda čemu se jezi gospoda «Slovenčeva». Saj ste vendar imeli dolgo preteklost občinsko upravo in nemoteno vladanje v rokah. Vprašamo vas, kaj ste storili v korist občine in občanov (pasji davek; davek na gostilničarje itd.). Izpembe se sicer vidne, kakor: mesto občinskih cest se nahajajo le še grape hudournikov; ako se ne bi zanimali napredni možje zanje in ne pritiskali za popravo istih, bi ne bilo danes nožno več hoditi tamkaj, še manj pa voziti z vozom. Dalje pravi dopisnik, da je naš g. revizor napravil le par malih računskih napak, mi pa pribijemo, da je bil isti uradna oseba in je moral kot tak postopati zakonitim potom. Sicer pa bi tozadevno lahko bukovski Matija in Potokarjev kovač dopisnika poučila, naj ne kriči in ne dela blamaže SLSarjem. Obenem je zaplotnik tudi v skrbeh, kako bo poštar kot ge-

veš, če bi bila nesrečna zaradi tebe, tudi ti ne boš srečen. Le glej ...!»

Zaljubljenca sta se ločila, — obadva z nekimi tajnimi skrbmi. Katrica je hiteč med njivami proti domači hiši čula fante, ki so peli gređoč proti Zahribu:

Svoj'ga sinčka je umorila,
vrgla ga v Ljubljančico,
hoja hej, ho-ho-ho ...

Svoj'ga ljub'ga je prosila,
da bi prosil on za njo,
hoja hej, ho-ho-ho ...

Jaz pa ne bom prosil zate,
'maš neusmiljeno arce,
heja hej, he-he-he ...

III.

«Sin moj, je-li res ta deklina tvoja? Ali je res, kar ljudje govore?» — — — — —

«Dekle, tukaj imaš denar, a odslej ne hodi več za mano!»

Grdinova Jera izlepa ni mogla pozabiti onega večera, ko je bila v taki sramoti v Jožetovi gostilni. Premišljevala je in tuhtala, nad kom bi se mogla maščevati. Dolgo ni mogla najti prilike. Že je mislila, da si za svojo sramoto ne bo mogla skovati osvete. Toda po preteku treh mesecev je le prišla na svoj cilj.

Neke nodelje v mesecu vinotoku je bilo.

rent vodil občinski posej. Mi pa upamo, da gotovo bolje nego dosedanji župan Jože, ki je pijan po gostilnah oznanjal svojo uradno moč ter tu in tam isto uveljavljal s pretepom. Taki so bili deloma tudi odborniki njegovega kova. To v znanje «Slovenčevemu» dopisniku. Zgoraj opisani ljudje nikakor ne spadajo v občinski zastop in je bil tudi skrajni čas, da so se oblasti zganile ter napravile red.

Popotnik.

LAŠKO. (Novico iz laškega okraja.) Pod tem naslovom se huduje bivši avstrijski policaj («Slovenski Gospodar») nad našimi sposobnimi dopisniki in jih na nesramen in bedast način napada. Vsi napadi, ki so namenjeni na naše ljudi, so sestavljeni tako, da se še pristaši SLS zgražajo nad moralno propalostjo svojih dopisnikov. Omenil je bivši avstrijski policaj tudi svoja priganjača Hrastnika in Deželeka. Dobro vemo, da sta oba res velika junaka, ki posebno slovita: prvi po energičnem in «rajsko milim» glasu, a drugi po «duhoviti» korespondenci. Tudi ni pozabil ta list poplakati za nesposobnim županom občine Sv. Krištof in govori o neredu, ki so ga baje povzročili samostojni demokrati, ko so prišli v občinski odbor. Mi pa vemo, da so velik nered v občinskem odboru povzročili klerikalci. Nered so ugotovili samostojni demokrati, ko so natančneje pregledali račune klerikalcem. V sveto-krištofski občini je odzvonilo klerikalcem.

HUDA JAMA. Komaj smo se iznebili komunistične golazni iz našega revirja — razen ene izjeme, ki pa se drži zelo rezervirano in tajno, menda po nasvetu naših narodno-socialno navdušenih simulantov demokracije — že se nam je vrnila neka nova kapaciteta, ki je po zanesljivih virih tip zagrizenega komunistu po receptu Weinbergerja in Klemenčiča iz Zagorja; ta možak, ki je bil udeležen dne 1. junija 1924. v Trbovljah pri napadu na mirno korakajoče Orjunaše ter bil zaradi tega tudi v zaporu. Na čigavo priporočilo je bil pri nas zopet sprejet v delo, nam je sicer znano, vendar si usojamo svetovati merodajnemu mestu, naj se na ta način ne skuša kaliti in žaliti narodna zavednost našega delavstva. Upamo, da bo naš opomin zadostoval in da se bo ta narodni izdajalec odpravil, odkoder je priromal.

SV. LENART NAD LAŠKIM. (Ženitna ponudba.) Katera dobra in usmiljena devica iz St. Lenarta, Žigona, Brodnice in drugod bi hotela rešiti mene, ubogega zapuščenega Cirilčka, iz samotarskega življenja ter mi podati roko v

svrhu takojšnje ženitve. Sem največji prijatelj gostiln in poleg tega dober agitator za šentlenarski farovski politični kabinet. Prednost imajo one, ki so vdane farovski politiki in ki bodo dobre gospodinje, ker bo treba večkrat marširati s cekrom v farovž. Če se mi vse to posreči, mi je obljubljeno, da postanem poslanec. Ugodne in resne ponudbe prosim na moj naslov v St. Lenartu.

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. Naši klerikalci, ki so povsod znani kot največji neumneži glede dopisovanja, so se v zadnjem «Slovenskem Gospodarju» ponovno do kosti blamirali. Krepko so pričeli ponavljati zopet one stare čenče, kakor so jih že neštetokrat s tem, da pišejo o terorju samostojnih demokratov v Hudi jami. Razveseljivo bi bilo, ako bi «Slovenski Gospodar» povedal kaj novega in naj ne bi dolgočasil svoje bralce zmiraj z enim in istim. Če pa ne ve ničesar novega, pa naj raje molči.

MARIJA GRADEC PRI LAŠKEM. Krepko se tudi pri nas širi napredna ideja. Zaman so vsi naporu klerikalnih priganjačev, da jo uničijo. Počasi, a krepko gremo naprej. Siti smo komande Hristnika in njegovih pajdašev. Tudi ata Guncelj zastoj hujska proti «Domovini». Zato kličemo zavedni Marijagradčani: V boj zoper klerikalno kugo, ki nam je že dovolj hudega povzročila.

MALA NEDELJA. Tukaj je umrla gospa Katarina Strojšek v 91. letu sarosti. Bila je do zadnjega čila. Pokojnica je vedno rada čitala leposlovne knjige ter gotovo prečitala vse knjige tukajšnje Ljudske knjižnice. Bodi ji ohranjen blag spomin!

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

VELIKO REGRATA — VELIKO PLEVELA.

Vsi poznamo regrat, to nizko in rumeno cvetočo rastlino. V prvi spomladi in pred cvetjem nam daje zgodnjo solato. Iščejo in nabiramo jo po bližnjih tratah, po starih deteljiščih in travnikih. Nekateri trate so polne regrata, ki napravljajo po cvetju tiste okrogle in kakor puh lahke glavice, ki jih veter raznaša na vse strani.

Ta navidezno nedolžna rastlina je nadležen plevel po naših travnatih prostorih. S svojo

trpežno in močno korenino se trdovratno upira in dolgo trpi. Razen tega se tudi s svojim semenom raznaša po vsej okolici. Škoda, ki jo dela, je veliko večja, kakor pa tista korist, ki jo imamo v podobi zgodnje zelene solate. S svojo močno korenino izmolzuje zemljo, na vrhu zemlje pa izpodriva druge rastline s fistim svojim nizkim in pri tleh na široko rastočim listjem. Čim več je regrata, tem več prostora gre v izgubo. Ob košnji pa ne da skoraj nič, kajti tisto malo listja, kar ga nakosimo, se pri sušenju razmrvi in razdrobi, tako da ni nazadnje kaj spraviti. Taka z regratom poraščena ruša da veliko premalo košnje. Ker se ta plevel tudi po semenu rad in hitro razširja, ga je ponekod vse polno. Dolgo časa se je mislilo, da je regrat posebno dobra klaja za molzno goved. Danes smo pa prepričani, da je njegova škoda dosti večja in da bi se dalo na tistem prostoru, ki ga zavzema regrat pridelati dosti bolj mlečna klaja v podobi sladkih trav in drugih dobrih detelj in zelišč.

Kako se naj pa iznebimo tega plevela? Če se je ta plevel močno razširil, ga moramo preganjati vsi od kraja, da bo zaleglo. Nekaj se da s tem doseči, da ga poklestimo in uničimo, ko je v najlepšem cvetju, tedaj prej, preden nam dozori in nastavi tiste puhaste glavice. Še boljše pa je, če ga izpipamo (izderemo) na ta način, da ga izpodrežemo z glavo korenine vred, in sicer tudi v polnem cvetju. Na ta način bi korenina najprej oslabela. Cvetje samo pa moramo uničiti, da nam ne gre v seme, kar se sicer hitro zgodi, če ga pustimo ležati. Tudi v prvi spomladi, če nabiramo regrat za solato, ga je čim globlje izpodrezati, da mu korenina raje omaga.

Pri nas smo glede regrata ravnodušni. Mirno gledamo, kako nam raste in zori, in ne pomislimo, da nam dela veliko škodo. Kjer se je ta plevel močno razpasel, ga je treba preganjati in nadomestiti z več vrednimi travniškimi rastlinami.

SETEV LANU.

Lan pridelujemo zaradi semena in zaradi stebel. Na enem merniku posevke se da pridelati povprek po 45 kg semena in 350 kg steblovja. Lansko leto so plačevali seme po 7 Din, lanena stebla po 1 Din 25 p za kilogram in, če so bila gojena, po 2 Din. Lahko si napravimo račun, kako se nam ta pridelek izplača. V predstojem primeru bi znašal kosmati dohodek 800 Din. Temu dohodku je odšteti stroške za pridelovanje.

Jeri je bilo dolgočas, sama ni vedela, kam bi se dejala. Po tehtnem premisleku se odloči, da gre k znanemu kovaču Boštovanemu Miklavžu na Bobovnik; nesla mu bo pokvarjenih loncev v popravilo. S to ropotijo se torej odpravi, pa ne po okrajni cesti, temveč po stranskih potih — kajti taka pota je ona najbolj ljubila, to pač zato, ker je večkrat v taki samoti naletela na skrivne sestanke mladih ljudi. To je bilo zanjo največje veselje.

Kakor ogleduh je Jera počasi koračila po gozdni poti in pazno vlekla na ušesa, če bi mogla kje kaj zalotiti. Ko tako oprezuje, zasliši, bila je že sredi gozda, poltiho govorjenje! Sedaj pa se je spravila na lov.

Volčje previdno se je bližala po grmovju proti kraju, odkoder je čula govorjenje. Nič se ni zmenila, čeprav je padla v blatni jarek. Po sreči se je približala skozi gosto grmovje za dobrih dvajset korakov do tega poltihega govorjenja. Oči so se ji kar veselja zaiskrile: videla je sedeti na dveh smrekovih štorih Trdinovega Jako in Sambovo Katrico. Ravno sta se pomenkovala:

«Oh, ljubi moj Jaka, danes veva še sama, kar imava med sabo, ali dolgo ne bo to trajalo. — Oh, kako sem žalostna! Vem, da se bližam žalostnim časom... Jaka, kaj si naredil?»

Dekleta je posilil jok, — fant pa jo tolaži:

«Katrica, ne ubijaj mi srec! Ti tako govoriš, kakor bi te jaz hotel grdo zvoditi, prav grdo in zavratno! Naj me Bog kaznuje in naj nimava nobene sreče nikjer več na svetu, če bi te za-

pustil! Sedaj sem ti dosti povedal...»

Jero je posilil močan kašelj, mlada dva šlovska planeta pokonci kakor od kače pičena in brzo izgineta dalje po gozdu...

... videla je sedeti na dveh štorih Jako in Katrico.

Grdunka pa je godrnjala: «Ti zlodjev kašelj ti, sedaj si mi malo zmešal štreno. Pa nekaj le vem! To novico bom pa še danes povedala materi

Trdinki. Oh, ti uboga žena ti, ki imaš takega sina!»

Kovač Miklavž je sedel pred hišo in si vlekel harmoniko; poleg sebe pa je imel v zeleni stekleničici žganje. Čeprav je bil po poklicu kovač, vendar je hodil raje igrat harmoniko po gostilnah in svatbah. Med igranjem je tudi hripavo pel:

Če 'ma dve al' tri petice,
ta se lahko omoži,
k'tera 'ma pa tavžent dote,
'obenga od nikoder ni...

«Dober dan, Miklavž, ti pa vedno noriš.»

«Bog daj dobrega, Jera! Viš, si me pa že ujezila. Kaj tebi mar, če jaz norim. Pa še ti, če si za to!»

«Toliko ne ko ti!» se odreže Jera.

«Imej no, imej pamet, Jera ti Jerasta! Praviš, da norim. Saj tudi lahko! Veš, jaz mlad nisem norel, zato pa imam pravico zdaj. Kako si pa ti norela v mladih letih, na to si pa že pozabila, kajne? Pa še sedaj greh delaš s svojim jezikom, hej!»

Jera se sedaj ni upala več kovaču-godu ugovarjati. Kajti bila je prisiljena molčati, sicer bi ji kovač take zabrusil, da bi jo po vsem životu sklelo. Pa še loncev bi ji ne popravil. Zato ga le prosi, kdaj bi ji popravil lonce.

«No, pa jih pridi iskat tja čez en mesec!»

V Grosupljem pri Ljubljani stoji danes tovarna za izdelovanje prediva, vrvi in platna in dela na to, da bi se pridelovanje lanu razširilo. V zadnjem času je izdala tudi kratko navodilo za setev in obdelovanje lanu. Škoda le, da prihaja šele sedaj s to pobudo. Tovarni se gre predvsem za setev spomladnega lanu, ki daje bolj fino predivo in tudi več prediva. Potrebno seme izvirnega ruskega lanu oddaja tvornica sama in po ugodnih cenah. Že dolgo pred vojno je Kmetijska družba priporočala setev ruskega lanu, ki ga je prodajala pod imenom rigajskega lanu. Pozneje je pridelovanje lanu močno ponehalo, dokler ni prišla vojna z vsemi svojimi posledicami in ki je zahtevala vnovič pridelovanje lanu. Od tega časa je pridelovanje lanu pridobilo na važnosti in veljavi, tako da smo dobili tudi svojo tovarno za predvinate izdelke.

Na Dolenskem je po ugodnih legah najbolj priljubljen zimski lan, ki daje več semena in bolj oljnato seme, zato pa slabše predivo. Tudi je mogoča po zimskem lanu strniščna setev, ki je za naše kraje velikega pomena. Po Gorenjskem in bolj mrzlih krajih so pridelovali spomladni lan. Spomladni lan je občutljiv proti pozni slani. Sejati ga je pričetkom aprila, in sicer na gosto, da dobimo daljša in tanjša stebila in na ta način bolj fino vlakno. Za en mernik posetve rabimo 15 do 17 kg semena. Zemlja mora biti za lan skrbno pripravljena in zrahljana. Svežega gnoja lan ne trpi. Najboljši prostor mu damo po deteljišču ali po gnojenih okopavinah. Zemlja mora biti od prej vgnojena, razen tega rahla in plevela čista. Seme je prav plitvo zagrnti na prej dobro povlečeno in zrahljano zemljo. Spomladi jesensko praho na novo preoravati pa ne velja, to pa zaradi tega ne, ker bi šla zimska vlaga preveč in prehitro v zgubo; celo pa ne, če ima slediti lan po deteljišču ali novini (ledini), ker bi se s spomladnim oranjem premalo razkrojena brazda nazaj obrnila. Na težki zemlji ni valjar po setvi priporočati, pač pa na rahli, oziroma lahki zemlji, da nam seme laže in bolje izkali.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Na novosadski borzi se je zadnje dni prodajala pšenica po 465 Din, turščica po 165 do 200 Din, moka «0» po 655 Din za 100 kg na debelo.

ZIVINA. Cene so padle. Na zagrebškem sejmu so se trgovali za kilogram žive teže: voli prvorazredni po 11-75 do 12-50 Din, drugorazredni po 9 do 11 Din, tretjerazredni po 6 do 8-50 Din, krave prvorazredne po 9-50 do 11 Din, drugorazredne po 6 do 8-50 Din, tretjerazredne po 1-75 do 5 Din, bikji po 6-50 do 8 Din, teleta po 10 do 13-50 Din,

svinje nepitane po 11-30 do 13 Din, pitane po 13-25 do 15 Din.

Kratke vesti

== **Vrednost denarja.** Na zagrebški borzi se je dobilo dne 15. t. m. v devizah: 100 avstrijskih šillingov za 864 do 884 Din, 100 italijanskih lir za 252-70 do 255-70 Din, 1 dolar za 61-34 do 62-34 dinarjev, 100 češkoslovaških kron za 182-50 do 185-50 Din.

== **Pozor kmetovalci, živinorejci in mesarji.** Pišejo nam: Dne 24. t. m. na dan sv. Jurija ob priliki letnega sejma v Škofji Loki se bo vršilo licenciranje bikov. Verjetno je, da se bo našlo med našimi kmetovalci in živinorejci precejšnje zanimanje. Zato smo povabili na tan dan mesarje in druge interesente iz oddaljenih okrajev, da se sejma gotovo udeležijo. Da bodo pa povabljeni kurci tudi vsestransko zadovoljni, se obračamo do Vas, kmetovalci, s prošnjo, da privedete vso živino, katero imate namen prodati, na trg. Uspeh sejma bo, ako bo dovolj prodajalcev kakor tudi dovolj kupcev, za katere je preskrbljeno.

Občina Škofja Loka.

DELAVSKI GLASNIK

Rudarjem trboveljsko-hrastniškega revirja!

(Dopis.)

Doznali smo, da so se socialisti zvezali s komunisti hrastniškega revirja. Kaj neki je tiralo socialiste in njih voditelje kot neizprosne sovražnike komunistov do tega koraka?

Poglejmo si, dragi sotrpini, to-le čudno zvezo malo bolj pozorno. Mar nima ta zveza ozadja kake prevarantske politične stranke? Pomniti imamo naslednje: Zadnja stavka, ki se je vršila pod vodstvom mladega dr. Štefanovića na inicijativo gotovih klerikalnih s komunističnim kožuhom maskiranih brezvestnežev, se je končala s sramotno kapitulacijo in nedogledno revščino za nas same. Na ponudene 3 Din so se stavkujoči po svojih brezvestnih voditeljih nahujskani rudarji smejali ter jih ravnodušno odklonili s pripombo: «Dokler ne plačate vsega, kar zahtevamo, ne delamo!» namesto da bi ponujeno sprejeli in se pogajali še nadalje. Premočna delodajalka Trboveljska premogokopna družba se ni hotela ukloniti in stavka je trajala dalje, dokler niso porabili zapeljani sodarji zadnjih sredstev, nakar so se, hočeš nočeš, morali vdati na milost in nemilost svoji nasprotnici. Veliko število onih, ki so se čutili močnejši

od svoje delodajalke, trpi še danes zaradi nezaposlenosti in pomanjkanja, kolikor jih ni pognala brezupna beda v inozemstvo.

Ali si moremo današnje zvezo tolmačiti brez klerikalnega ozadja? Klerikalna stranka je kljub uporabi najstranotnejših klevet, psovok, obrekovanj in sličnih farovski cvetk ob zadnjih volitvah propadla. Niso je rešili iz potapljačice so barko ne Davidovič ne Spaho ne Radič. Tigri so ostali zapuščeni in brez vpliva. Korošec, zvita klerikalna glavica, je takoj začel tuhtati načrte, da bi se kje uveljavil. Socialistične kandidature so ostale brez plodne; zato so gotovo tudi ti nezadovoljni, in načrt je že osnovan.

Socialisti so se torej zvezali s komunisti, ki so obenem klerikalci, in ta bujna triperesna deteljica si je že zamislila izvrsten trik, s katerim namerava kaliti mir v državi, povzročiti nezadovoljnost med rudarji, ne glede na to, da jih sunce s tem v prepad največjega gorja. Potem pa bi se ti ljudje zopet razkoračili med nezavednim delavstvom in kazali na trezne narodnozavedne, češ: «stavkali ste, kaj so storili demokratje?» — Tako si namerava klerikalizem okrepati svoje podirajoče se postojanke ne oziraje se na široke plasti naš trpinov z družinami, ako nas vrže zaradi svojih političnih pustolovščin tudi v najhujše gorje. Zato kličemo vsem rudarjem Trboveljske premogokopne družbe v spomin kitico:

Dovolj krvi je že prelite!
Ne more jo popiti zemlja več.
Poljane z mrtvimi so trupli krite,
strašno razsajal je krvavi meč...

Žal, da je tudi pri nas v Sloveniji upravičena ta kitica, ako se spomnimo Zaloške ceste, kjer so ravno ti klerikalci ukazali orožništvu streljati na lačno, kruha zahtevajoče delavstvo Ljubljane. Nešteto podobnih primerov bi lahko našteali, ako bi se poštenemu človeku ne gabilo vlačiti na dan razne klerikalne lumparije.

Omenim naj tudi gospodarsko stran premogovne industrije. Pomislimo samo, da je sedaj pomlad in se sorazmerno manj premoga porabi nego v zimskem času in da se je premogovna industrija silno razširila, medtem ko v nekaterih državah rabijo za pogon strojev večinoma električni tok in ne paro, za kar se je porabilo prejšnje čase zelo mnogo premoga. Nadalje mislimo na konkurenčne cene angleškega premoga napram našim. Ni čudno, da se vedno več govori o ustavljenju, odnosno o omejevanju dela v premogovnikih.

Brezvestni politični pustolovci pa kljub temu hujskajo uboge nerazposodne množice na stavko, da bi zadostili svoji lopovski strasti uničevanja.

Rudarji, tovariši, kličem Vam v opomin: «Bodite previdni, komu zaupate, in pazite, da ne padete v politično mlakužo klerikalno-komunistične brezvestnosti. Zaupajte naši samostojni strokovni delavski «Uniji», ki se ne zaletava z glavo v zid. Prevaranti se pa naj vežejo, kakor jim drago. Pozneje naj se nikakor ne pritožujejo nad svojimi zmotami. Kdor jih bo pahnil v blato, naj jih vlačí tudi ven. Stavke in slična početja ob neugodnih trenutkih so le politično delo raznih sleparjev in poguba za delavstvo, pa naj si jo omislijo komunisti ali pa Korošec sam. — Rudar.

BELEŽKE

+ Med dvema stolema. Dr. Korošec je s svojo kolebavo politiko prišel tako daleč, da je lepo obsedel med dvema stoloma. Najprej se je bratil na življenje in smrt z radikali, potem pa je prisegal dosmrtno zvestobo Radiću. In takrat, ko je bil pri radikalih, je škilil vedno k Radiću, ko pa je bil pri Radiću, je škilil k radikalom. Na ta način je dosegel s svojo priznano nespretnostjo, da je izgubil na vseh straneh vsako zaupanje in da sta mu nazadnje Pašić in Radič izpodmaknila vsak svoj stol. Dr. Korošec se je seveda zavalil po tleh, kakor je dolg in širok, in sedaj gleda debelo in se tipa, kje ga najbolj boli njegova

«Lepo te prosim, popravi mi jih prej vendar!»

«Pa če ti povem, da ne utegnem! Najbolje je, da jih sama zakrpaš z dolgim jezikom, če se ti tako mudi. To je moja zadnja beseda kakor amen v molitvah!»

Jero je posilil znova hud kašelji in začela je pljuvati po tleh.

«Glej jo no, glej, babnico, kako si nadušljiva, pa nikar mi ne pljuvaj tako grdo po tleh, da se še jetike nalezem!»

Zelo je bila Jera jezna, ko je odhajala od Miklavža. Utolažilo jo je naposled le še, da se oglasi pri materi Trdinki ter ji pove ono važno novico in vse, kar je izsledila v gozdu. Za to gotovo dobi brinovčica in morda še kak dober masten prigrizek.

Mati Trdinka je ravno pripravljala večerjo, ko je k nji prišla Jera. Nič kaj se ni oveselila te ženske, te sitne opravljivke. Zato jo je kar na kratko poprijela:

«No, Jera, kar hitro povej, če imaš kaj važnega!»

«Pa ste zelo slabe volje, mati, danes. No, bom pa kar kratko povedala!»

«Le!»

«Oh, mati, vam ni znano, kako je dandanes naš mladi svet pokvarjen!»

«Nehaj, nehaj, Jera, o tem! Vsi imamo svoje napake. Tudi ti nisi brez njih!»

«Pa, mati, jaz bi samo nekaj povedala o vašem Jakobu. Hvaležni mi boste...»

«Kaj veš o našem Jaki?» — vpraša trdo gospodar, ki je ravno stopil v kuhinjo.

Jera se je kar zgenila od strahu, kajti znano ji je bilo, da Trdin ne pozna šal in ne posluša rad praznih čenč.

«O, moj Bog, zdaj se pa kar ne upam povedati.»

«Govori, če kaj veš, drugače bom druge strune napel!»

V zmedenih besedah je povedala opravljivka, kar je videla in čula v gozdu.

Trdin ne reče drugega kakor:

«To ti povem, Jera, če to ni resnica, se pa kar izgubi iz našega kraja, veš. Naš Jaka ni kaka baba. Če te on samo malo pretiplje, bo po tebi!»

Tako slabe volje že zdavnaj ni bila Jera, kakor ta dan. Brez brinovčica in vseh prigrizkov je odšla proti domu. Samo tolažila se je: «Eja, čeprav nisem nič dobila, zmedo sem pa le napravila. To bo Trdin rogovilil...!»

(Dalje prihodnjik.)

avtonomija. Dr. Korošec je mislil: «Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima!» Navadno pa je tako, da tisti največ dobi po hrbtu, ki se vmešava brez potrebe v prepir drugih. Radič je videl, da je najbolje, sporazumeti se s Srbi, Pašić pa je tudi zadovoljen, da je Radiča ukrotil. Dr. Korošec je tako postal peto kolo, ker ga niti eden niti drugi več ne potrebuje. Kakor kaže, bo račun spora med Hrvati in Srbi plačala klerikalna stranka, ki se je brez potrebe vmešala vanj!

+ Resnica, hčerka božja. «Domoljub» misli, da bo z lažmi zakril resnico, kakor se z mernikom pokrije luč. «Domoljubov» mernik laži je sicer večji kot so navadni, pa tudi tak mernik prežge luč resnice in dobi občutno luknjo. «Domoljub» piše, da je dobra milijarda zmanjkala v prejšnjem državnem proračunu, dasi so bili stroški s pokritjem vred proračunani do 1. aprila t. l.

Pravi, da je že Korošec-Davidovičeva vlada računala s tem, da bo s sedanjim proračunom izhajala — četudi pičlo in težko — do 1. aprila. Res pa je, da je finančni minister izjavil v proračunski razpravi in klerikalci mu niso ugovarjali, da je znanen del omenjene milijarde nad proračunom porabila že Davidovičeva vlada, v kateri so imeli klerikalci štiri ministre. «Domoljub» vprašuje, kje je ta milijarda? Kar vpraša naj bivše klerikalne ministre, pa tudi klerikalne poslance, katerim je finančni minister predložil črno na belem, da je Davidovič-Koroščeva vlada prva, in sicer že lani, prekoračila proračun. Če pa kdo blagajne izprazni, se njegov naslednik tudi ne more držati proračuna in mora poseči po naknadnih kreditih. Kadar «Domoljub» zine, udari sebe po zobeh zato, ker ima laž kratke noge. Resnica, ki je hčerka božja, je pri njem res prava sirota.

Udeleženci iz sosednjih občin so pa obmolknili uvidevši brezplodnost svojih poskusov. Zborovanje je trajalo tri ure in je značilo močno okrepitev napredne pozicije v tem kraju. G. dr. Šalamun je govoril o nekaterih gospodarskih vprašanjih in pravnih občinskih zadevah in domačini so se nazadnje v večjem številu udeleževali debate o gospodarskih potrebah svojega kraja. Pochvalno je omenil domačin, da je poslanec Pivko, ki je dobil v naši občini razmeroma malo glasov, prišel prvi s poukom med ljudi, dočim niti radičevca niti zastopnika SLS ni bilo še videti v vasi po volitvah. Zborovanje se je zaključilo ob pol osmih v popolnem soglasju. Posestnik in trgovec g. Alojz Vajda, ki je vodil zborovanje kot predsednik, se je s toplimi besedami zahvalil v imenu občine in v imenu vseh navzočih dr. Pivku za njegovo požrtvovalnost.

Dobri ljudje vidijo tudi svoje napake, slabi pa le na svojem bližnjem

(Z dežele.)

Če prebiramo klerikalne ali krščanske liste, kakor jih klerikalci sami imenujejo, takoj spoznaš iz njih, da smo vsega zla in vseh grdobj, naj se zgode tudi v najoddaljenejši gorski vasi, krivi mi naprednjaki in naše napredno časopisje, posebno «Domovina», in naša napredna društva. Vsak hudo delec, če zna brati ali ne, je baje okužen po «Domovini». Vsi pijanci se baje zapeljujejo po naših družtvih.

Kot odkritosrečni poštenjaki rečemo: Kakor povsod, tako so tudi na naši strani sem in tja ljudje, ki kaj narobe napravijo. In če se kaj takega zgodi, ni temu vzrok «Domovina» — če jo je dotičnik sploh bral — ne posamezna društva, ker niti «Domovina» niti Sokol ali druga napredna društva ne napeljujejo k slabemu. To klerikalci tudi sami dobro vedo. Oni namenoma vidijo in iščejo slabosti le na svojem političnem nasprotniku, a svojih napak in zablod pri svojih pristaših nočejo videti v svoji zlobnosti.

Klerikalni nauk je, da moraš sovražiti in zaničovati svojega političnega nasprotnika. Tako uči tudi večina naše duhovščine, ki ni prevzeta tistega pravega notranjega lepega čuta, ki se mu pravi «ljubezen». Kdor te naše gospode duhovnike pobliže pozna, bo rekel, da so maščevalni in zlobni. Zlobnež pa ni še nikdar skusil vsaditi v srca ljudi plemenite čute do bližnjega. Sedanji rod, ki je dorasel pred vojno, med njo in še potem med nami Slovinci, je rasel pod vplivom duhovščine. Ona je imela vso moč nad njim posebno na deželi.

Da ta pod duhovniškim političnim vplivom zrasli in še vedno njemu ko politikom vdani rod ni blagočuten, lahko odločno trdi ta, ki med njim živi ter ima zmožnosti, opazovati ga in presojsati. V krajih, kjer ni nobenega naprednega društva, so lepe čednosti in lastnosti na kaj nizki stopnji. Mladina, še ne dobro dorasla, uganja stvari kot najzrelejši

ptiči po velikih mestih. Preklinjanje in ponočno pijančevanje pri bokalu žganja je nekaj vsakdanjega. Ravno v take kraje zahaja največ klerikalnega časopisja, zlasti «Domoljuba», ki hujska nevedne ljudi na brate Srbe, na državo in na vse, kar noče iti s klerikalci. Gotovo ljudje, navzeti gneva in sovraštva proti lastni domovini, izgube po večini tudi vsak lep čut do dobrega in propadejo.

Koliko je dati na klerikalno bahavost o našem dobrem krščanskem (to je klerikalnem) ljudstvu, to se je posebno dobro spoznalo ob naših mejah v prvi dobi po vojni, ko je cvetelo tihotapstvo. Najvnetnejši tihotapeci so se rekrutirali iz klerikalnih vrst, in to tudi v primerih, da dotičnike ni trla nikaka sila. Kako so ti živeli in kaj so počenjali, o tem je boljše molčati. Iz one dobe izhaja še marsikatero današnje zlo in slabo dejanje. Duhovščina v takih krajih, četudi ji je bilo več ali manj znano, ni odprla ust v posvaritev. Čemu neki? Da je bil le njihov pristaš, pa je lahko počenjal, kar mu je bilo drago.

Slab človek, ki vidi le napake svojega nasprotnika — in to so naši klerikalci ter njihovo časopisje — so največji pohujšljivci in zapeljivci. «Domovina» ne piše in ne uči prav ničesar slabega. Najljubše bi bilo, da bi nikdar ne bilo treba omenjati take nedostatk. Zalostno je, da večina današnje duhovščine vidi svoj poklic le v političnem hujskanju in agitaciji. Prava božja stvar, nauk, katerega bi bilo treba ljudem pojmljivo vcepiti v srce, je zanje postranska stvar. Navsezadnje pa tudi drugače po naših župniščih ni povsod tako, kakor bi moralo biti, kar ni brez vpliva na ljudstvo. Odpravite vse te napake pri sebi in šele potem se ozirajte na druge. Poprimite se enkrat svojega pravega vzvišenega poklica. Ali smemo upati, da se bo to kdaj zgodilo?

Shodi in sestanki SDS v mariborski oblasti

17. t. m.: Tezno in Pobrežje, shodi (poroč. dr. Pivko);

18. t. m.: Maribor, Magdalensko predmestje, občni zbor Gospodarskega in političnega društva (poroč. dr. Pivko);

19. t. m.: Rogaška Slatina, javni shod (poroč. poslanec dr. Pivko), Pristava, javni shod (poroč. poslanec dr. Pivko), Sv. Pavel v Savinjski dolini, ustanovni občni zbor krajevne organizacije;

Cankova, občni zbor krajevne organizacije;

Sv. Barbara v Slov. goricah, ustanovni občni zbor krajevne organizacije;

Križevci, Gor. Petroveci in Fokoveci v Prekmurju, ustanovni občni zbor krajevne organizacije;

Grušova, ustanovni občni zbor krajevne organizacije;

Ptuj, občni zbor srezke organizacije SDS;

Dol. Lendava, občni zbor srezke organizacije SDS;

Ruše, predavanje podružnice SSDU (predava g. O. Meglič);

20. t. m.: Breg pri Ptuj, članski sestanek poroč. poslanec dr. Pivko);

22. t. m.: Okolice Celje, javni shod (poroč. poslanec dr. Pivko);

23. t. m.: Št. Ilj v Slov. goricah, sestanek (poroč. poslanec dr. Pivko).

DOMAČE NOVOSTI

* Kraljeva dvojica v Sarajevu. Za katoliške velikonočne praznike je naša kraljeva dvojica zapustila prestolico in se podala na kratek odmor v Sarajevo. Z visokimi gosti je odpotovalo tudi vse dvorno spremstvo in vojni minister. V Beograd je dospela tudi mati naše kraljice rumunska kraljica Marija in takoj odpotovala v Sarajevo. Iz Sarajeva je odpotovala kraljevska dvojica v novi dvorec Han Pjesak. Prestolonaslednik Petreček je ostal v Beogradu.

* Vodnik po Sloveniji. Vljudno prosim vse znane in neznane mi rodoljube po mestih in po deželi, ki bi hoteli kaj prispevati, oziroma sodelovati pri izpopolnjevanju mojih vodnikov Slovenija (Vodič kroz Jugoslovenske Alpe) in Pohorje, da mi blagovolijo vpslati svoje naslove. Vsak sotrudnik prejme nato po en list iz imenovanih vodnikov za dotični kraj ali izlet, ki ga dobro pozna in eno tiskano navodilo, kako naj se popravlja, da bo delo enotno in pravilno opravljeno ter bodo vodniki v novih izdajah vsestransko izpopolnjeni v splošno korist vseh potnikov. — Rud. Badjura, Ljubljana, Marmontova 18.

Shodi dr. Pivka v ptujskem okraju

Na velikonočni ponedeljek 13. t. m. se je osnovala organizacija Demokratske stranke v Sv. Vidu pod Ptujem. Zborovanja se je udeležil dr. Pivko. Nad 100 mož iz občin šentvidske fare je bilo zbranih po rani maši v prostorih g. Pernata. Zlasti je bil častno zastopan Šturmovec, ki je danes tako rekoč do zadnjega volilca organiziran v naši stranki. Poslanec dr. Pivko je v uro trajajočem govoru informiral v poljudni obliki o sedanjem delu v Narodni skupščini in o državni in gospodarski politiki. Vidno je vplivala njegova beseda na volilce, ko jim je razložil brezupni politični položaj zastopnikov SLS v Narodni skupščini in nagel preobrat radičevskih poslancev v zadnjih tednih. Umljivo je, da navzoči radičevci niso omogli prenesti nobenih tehtnih ugovorov in da je agitator Vindiš popolnoma pogorel s svojim govorom. Zborovalci ganiso hoteli niti pustiti k besedi. Zborovanja se je udeležilo več zastop-

nikov ptujске organizacije. V tem kraju se je napredna misel ukoreninila in mirno lahko pričakujemo povoljnega razvoja demokratske organizacije v Št. Vidu. Zborovanju je predsedoval posestnik Šmigovec.

V Stojncih pri Ptuj se je vršil velik zbor v prostorih g. Turka. Ob 4. uri popoldne pred prihodom poslanca dr. Pivka je bilo zbranih že 200 volilcev, večinoma iz Stojnc, zastopane pa so bile tudi sosednje občine: Bukovci, Markovci, Prvenci in celo Haloze. Čulo se je, da pripravljajo klerikalci ostra vprašanja na našega poslanca po navodilih, ki so jih dobili na svojem zaupnem sestanku v Ptuj in iz «Slov. Gospodarja». Zborovanje je pokazalo, da ti možje, ki so hoteli vprašanja staviti, niso mogli v nobenem primeru oporekati tehtnim izvajanjem našega poslanca. Po poročilih o delu v skupščini je govornik krepko označil padajočo zvezdo klerikalne politike. Stojnci sami niso bili sicer nikoli klerikalna občina in zanimivo je, da domačini sami niso v ničemer niti poskušali oporekati govorniku.

* **Dopisnikom v uvaževanje.** Ker smo zopet prejeli nekaj nejasnih in nerazumljivih dopisov, ki jih ni bilo mogoče razrešiti po vsebini, opozarjamo ponovno naše prijatelje, naj se v dopisih tako jasno izražajo, da jih bo vsakdo razumel. Dalje prosimo, naj se po možnosti ne piše s svinčnikom, temveč s črnilom. Če se pa piše s svinčnikom, naj se malo krepkeje pritisne, da bo lahko čitljivo.

* **Zanimiva igra za ugibanje starosti kake osebe.** V zadnjem člančku v zadnji številki našega lista se je pomotoma izpustila ena vrsta, radi česar ni mogoče uganiti vsako starost. Zato bomo prinesli v prihodnji številki to zanimivo igro popravljenno.

* **Kuharske bukvice za kmečke žene in dekleta** je sestavil g. Božo Račič. Kdor ima priliko, opazovati kmečko življenje, bo videl, da je ta knjižica velike važnosti. Zato se je lotil tega dela tisti, ki ima natančen vpogled v zadevne nedostatke na deželi. Uvažuje se pri pripravi jedi to, kar ima vsaka gospodinja pri rokah, samo pripraviti ne zna. Poglejmo le deklice pod vaško lipo, med katere je zalezala knjižica. Ko so jo prečitale, jo hoče imeti vsaka, da bo znala pripraviti vsaj za praznike nekaj, česar ne zna vsaka. Tudi ob drugih dnevih je treba izpremembe; to vse najdemo v knjižici, katero toplo priporočamo vsem kmečkim ženam in dekletom. Stane 6 Din in se naroča v Kmetijski tiskovni zadrugi v Ljubljani.

* **100 let stara Ljubljanka umrla.** Pretoklo soboto je po dolgi bolezni umrla ga. Marija Pavlin. Pokojnica je bila gotovo najstarejša Ljubljanka, kajti stara je bila ravno 100 let. Blag ji spomin!

* **Uvedba nove selske dostave pri pošti v Gomilskem.** Dne 14. t. m. so je uvedla selska dostava v kraje: Zakelj, Trnava, St. Rupert in Grajska vas. Dostavlja se vsak dan razen ob nedeljah.

* **Zahvala kmetovalcev gornjegrajskega okraja.** Pašniška zadruga v Gornjem gradu in druge pašniške organizacije gornjegrajskega okraja so izrekle ministru za šume in rudnike g. dr. Zerjavu iskreno zahvalo za uspešno pomoč v njihovih pašniških zadevah.

* **Protituberkulozni dnevi.** V dnevih 28., 29. in 30. junija ter 1. julija bodo v vsej državi protituberkulozni dnevi. Predavali bodo profesorji, učitelji, znanstveniki in zdravniki, delile se bodo brošure in filmi bodo kazali vse grozote te zavratne bolezni. Za to higijensko akcijo so vrše še sedaj obsežne priprave.

* **Smrtna kosa.** V Rajhenburgu je umrl g. Rudolf Govejšek, poduradnik rudnika Trboveljske premogokopne družbe. Blag mu spomin!

* **Žrtev klerikalnega hujkanja** je klerikalec Ludvik Černelšek s Ptujске gore, ki je dobil pri mariborskem okrožnem sodišču tri leta težke ječe zaradi žaljenja Veličanstva. Klerikalci brezvestno hujkajo po deželi ljudi, ki potem mislijo, da je pri nas tako kakor kje v Albaniji, kjer lahko brez kazni počnejo, kar jim je milo in drago.

* **Invalidski zakon.** Komisija, ki je bila določena za izdelovanje invalidskega zakona, je končala svoje delo. Načrt je bil predložen Narodni skupščini.

* **Slovenska zdravnica.** V Inomestu je bila te dni promovirana za doktorico vsega zdravilstva gđ. Marija Kolarjeva iz Višnje gore.

* **Nov kazenski zakon.** V ministru pravde bo v kratkem dogotovljen končni načrt novega kazenskega zakonika za vso državo. S tem bo prišel ob veljavo pri nas še veljavni avstrijski kazenski zakon, ki je že znatno zastarel.

* **Nov zakon o ljudskih šolah.** V prosvetnem ministru je pričela zborovati posebna komisija o načrtu zakona o osnovnem šolskem pouku. S tem po ustavi predvidenim zakonom bo urejen osnovni šolski pouk enotno za vso državo. Osnovni šolski pouk bo obvezen. Verouk ostane še nadalje ljudskošolski predmet; poučevali pa ga bodo učitelji ali pa oni duhovniki, ki jih postavi prosvetno ministru.

* **Novost na bosenskih železnicah.** Posebno novost je uvedla železniška direkcija v Sarajevu za potnike I. in II. razreda, ki se v Bosni ne morejo

posluževati spalnih vagonov. V vsakem vagonu se bo odslej za neznatno odškodnino lahko dobila pri sprevodniku čista blazinicca in odeja.

* **Češkoslovaška deca na Jadranu.** Te dni je dosepla na Jadran 70 češkoslovaških otrok železniških uradnikov in delavcev, za katere nosi vse stroške za čas bivanja na morju češko prometno ministru. Otroci so nastanjeni v češkem otroškem domu na Lapudu.

* **Podpiranje obmejnih občin.** Gospod veliki župan mariborske oblasti je občini Gradišče, ki se je šele nedavno uvedla kot obmejna občina z novim občinskim odborom, podelil podporo v znesku 5000 Din v svrhu kritja začetnih stroškov občinske uprave.

* **Duhovnik — komunist.** Te dni je Šibenik v Dalmaciji doživel svojo malo senzacijo. Pred sodiščem se je vršila razprava proti delavskemu voditelju Josipu Felicinoviču, ker je propagiral komunistične ideje. Značilno je pri tem, da je obtoženi komunist duhovnik. Razprava je bila preložena.

* **Peš iz Kranja v Dubrovnik.** Pred nekaj dnevi so orožniki v selu Plata v Dalmaciji naleteli na nekega dečka, trdo spečega ob cesti. Ko so ga zbudili, je deček izpovedal, da je rodom iz Kranja in da se piše Marijan Pajer. Učil se je pri svojem stricu, a je pobegnil in odšel peš v svet. Policija se je obrnila v svrhu informacij na kranjsko policijo.

* **Naši vojni dezertjerji v Graecu.** Pod vplivom Radičeve hujkanjske demagogije je veliko število naših državljanov svoječasno pobegnilo v Avstrijo, da se odtegnejo vojaški dolžnosti. Dezertjerji so v Graecu celo ustanovili svoje udruženje jugoslovenskih vojnih dezertjerjev. Sedaj pa je udruženje prišlo do prepričanja, da je bilo njegovo postopanje povsem nepravilno in zato je sklenilo poslati izjavo lojalnosti v zmislu javne prošnje za pomilostitev. Dezertjerji so obračajo na vodstvo Narodnega bloka, da se ono zavzame zanje v Narodni skupščini in izposluje od kralja amnestijo. Tako prihajajo do spoznanja oni, ki so iz sovraštva do države zapustili svojo domovino. Upati je, da jim bo vlada kot pravim spokornikom šla vsekako na roko.

* **Laži klerikalcev.** Klerikalno časopisje prinaša še vedno neosnovane napade na ministra dr. Zerjava, češ, da spravlja orožnike iz Slovenije v Južno Srbijo. Kdor pazna razmere, mora naspotno ugotoviti, da se minister dr. Zerjav vedno poteguje za premostitev orožnikov Slovencev k ljubljanskemu polku, in je ravno po njegovi želji odrejena večja premostitev v Slovenijo.

* **Tudi kaplani se ne smejo pretepati.** Na 100 Din denarne globe ali 2 dni zapora je bil kaznovan kaplan G., tajnik SLS., ki se je na klerikalnem shodu v Unionu v Ljubljani zaletel od zadaj v inž. Kranjca in ga napadel. Kaplani se torej tudi ne smejo stepsti, ker nimajo pred sodiščem nikake prednosti.

* **Žrtve velikonočnega streljanja.** Na deželi je streljanje z možnarji žal še zelo v navadi. Ljudstvo noče opustiti tega neumnega početja, ki zahteva vedno številne žrtve. Ti velikonočni prazniki so samo v okolici Maribora zahtevali žrtev kmečkih fantov, ki so bili več ali manj ranjeni. Pametno bi bilo, da pošlje veliko županstvo občinam stroge odredbe, da se že enkrat preprečijo slični dogodki.

* **Samomor učiteljice.** V Ribnici na Pohorju se je zastrupila učiteljica Asta Forenčak, službojoča pri Sv. Marjeti v bližini Ptuja. Stara je bila komaj 21 let. Zapustila je pismo, iz katerega pa ni razvidno, kaj je mlado devojko gnalo v smrt.

* **Samomor našega rojaka v tujini.** V Dungleru v Ameriki se je ustrelil naš rojak Janez Roje. Pognal si je kroglo v glavo in je bil takoj mrtev. Pokojnik je bil doma iz kamniške okolice.

* **Smrt zaradi vnetja obleke.** V ponedeljek je umrl v Zagrebu strašno smrti ključavničar Josip Toman, star 71 let. Starčku, ki je pri odpiranju vrat svetil s svečo, se je namreč vnela obleka in je začel goreti. Vsega opečnega so prepeljali v bolnico, kjer je umrl. Pokojnik je bil rodom iz Žužemberka.

* **Ubegel slepar.** Pobegnil je neznanokam 29-letni trgovski pomočnik Franc Tratnik, uslužbenec pri Gospodarski zadrugi v Ljutomeru, ki je poneveril večjo svoto ter obencem osleparil v Ljutomeru več žensk za manjše svote.

* **Požar v Gorajem Dupleku.** Na velikonočni ponedeljek okoli devetih zvečer je nastal požar pri posestniku Matevžu Greifu v Gornjem Dupleku. Ker so vse vaše hiše krite s slamo in je pihal močan veter, je obstojala nevarnost, da zgori vsa vas. Na kraj nesreče so takoj prihitela gasilna društva iz mariborske okolice ter požar omejila na gospodarako poslopje, ki je popolnoma zgorelo. Rešili so samo živine in nekaj gospodarskega orodja.

* **V zmedenosti v smrt.** Na velikonočni ponedeljek popoldne se je ustrelil v Kanmiku posestnik in lesni trgovec g. Ivan Exler. Pognal si je kroglo iz samokresa v glavo in čez pol ure izdihnil. Pokojnik je bil marljiv gospodar ter skrben oče štirih otrok. Pred tremi leti, ravno na velikonočni ponedeljek, se je v Radomljah ponesrečil in si pri padcu prebil lobanjo. Svoje dejanje je izvršil očitno v hipni zmedenosti. Bodi mu blag spomin!

* **Ljubavna žalogra pri Mariboru.** Na veliko soboto zvečer so v bližini Maribora kmetaki fantje, med katerimi sta bila tudi Josip Berlinger od Sv. Martina in Vinko Toplak, zažgali krea. Med fanti je nastal prepir in ker se je govorilo, da ima Toplak pri sebi nož, sta ga skušala brata Berlinger preiskati. Za Toplaka se je potegnila njegova ljubica Ana Sekol, hčerka posestnika. Zmerjala je Berlingerja z raznimi priimki in ta ji je dal dve zaušnici. Ker pa še ni mirovala, jo je sunil močno od sebe, da je padla. Pri padcu je priletela tako nesrečno, da si je slomila vrat in umrla. Berlinger se je nato sam javil orožnikom.

ZANIMIVOSTI

POZERUHL.

V nekem zdravniškem časopisu toži neki zdravnik, da današnji ljudje preveč jedo, ter izjavlja: «Nobenega velikega moža v zgodovini ne morete pokazati, ki bi bil toliko jedel, kakor navadno jedo sedanjí ljudje.»

Ako pa posežemo samo malo nazaj v zgodovino, najdemo, da trditve tega zdravnika glede velikih mož ne velja. Cesar Napoleon je bil zelo sladkosneden in je navadno použil mnogo hrane. Toda, kakor pravijo zgodovinarji, je ostal tudi lahko dolgo časa brez hrane in ni čutil nikakih zlih posledic. Martin Luther je zelo rad govoril o jedi in njegovi prijatelji so se mnogokrat čudili njegovemu velikemu teku. V tem oziru pa stoji v prvi vrsti francoski kralj Ludvik XIV. Koliko je ta kralj mogel pri enem kosilu pojesti, je skoro

neverjetno. Mnogokrat je jedel po vrsti naslednje jedi: štiri polne krožnike različnih juh, celega fazana, eno jerebico, velik krožnik solate, dva velika kosa gujati, jagnjetino z omako in česnom, krožnik močnate jedi, nekaj mehko kuhanih jajc in sadja. Kralj ni nikdar pozabil poplakniti to množino s tremi ali štirimi steklenicami dobrega vina. Ob petkih je pojedel enega goloba, tri piščance, enega goloba s šparglji in kruhom. Zvečer je jedel juho in kruh ter od treh pečenih kokoši samo perotnice, preš in po eno nogo.

Vsi ti trije možje so umrli na želodčnih boleznih. Sicer pa lahko vemo iz lastne izkušnje, da je preveč jesti ravno tako škodljivo kakor stradati. Zlata srednja pot velja torej tudi za hrano.

IZ DAVNIH ČASOV SREDNJE AFRIKE.

Raziskovalci srednje Afrike, pradomovine nekdanjih predpotopnih ogromnih živali spravljajo z neumornim razkopavanjem čudovite ostanke na dan. Naše slike predstavljajo troje takih kosti, najdenih v afriškem Oldvaju in nedavno razstavljenih na berlinski lovski razstavi. Prva slika predstavlja gornje stegno pradavnega slona. Razvidno je, da je sama ta kost skoro

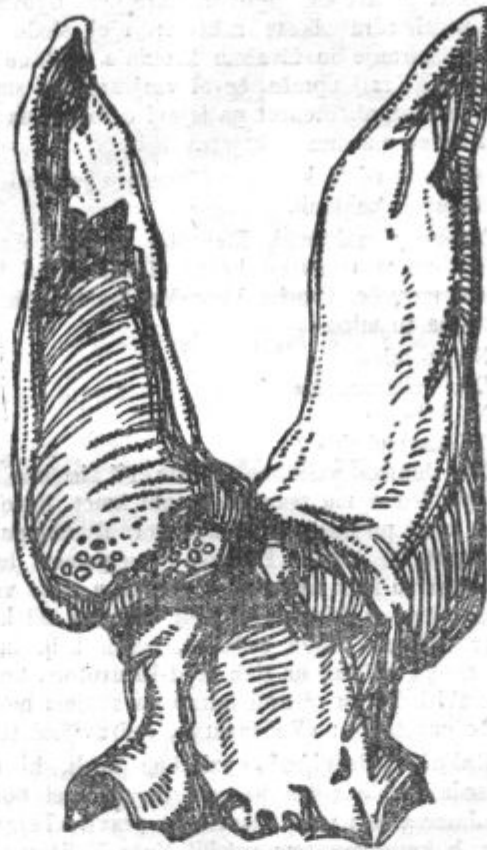

tolika, kakor postava odraslega človeka. Druga slika predstavlja stopalo istega slona; posamezni

prsti so debeli kakor človeška roka. Čudno ni, saj so morala ta ogromna stopala nositi orjaško, več tisoč kilogramov težko truplo, pod katerim je morala bobneti zemlja, to tembolj, ker so ti pradavni sloni živeli v skupinah.

Tretja slika predstavlja izredno zanimivo ogromno rogovje starodavne antilope, ki je ži-

vela v ekvatorijalni Afriki in imela četrto rogov. Ta vrsta antilop je že davno izumrla; saj so že njeni ostanke redki. Zato ima to rogovje, četudi ga je le polovica, znamenito vrednost.

× **Otrok treh očetov.** Pred štirimi leti je hčerka nekega francoskega posestnika z imenom Caruel dala življenje hčerki. Veselje pa je bilo kaljeno, kajti Caruel ni bila poročena, in ker je v Franciji poizvedba po očetovstvu prepovedana, mala Stefanija ni imela očeta. Ker je njena mati na poseidih poroda umrla, tudi ni imela nobene matere. Imela pa je srečo, da jo je vzel v oskrbo njen stari oče, ki ji je pred svojo smrtjo zapustil dvesto tisoč frankov v gotovini. Komaj pa se je izvedelo v javnosti, da je deklica postala bogata, se je takoj oglasil oče. Naslednjega dne se je prijavil drugi «oče» in nekaj dni pozneje se je zglasil še tretji, ki je bil pri volji, da kot oče pritisne na svoje «četvrtsko» srečo malo hčerko — in njenih 200.000 frankov. Deklica je tedaj poleg zapuščine naenkrat dobila tudi tri očete, ki se med seboj pripravajo za četvrtovsko pravico. Ker je deklinina mati vzela skrivnost s seboj v grob, bo ostal prepir za očetovstvo neodločen.

× **Čudna bolezen.** V ameriškem mestu Chicaga se vedno bolj širi bolezen, ki je podobna influenci. Prve tri tedne meseca marca je na tej bolezni umrlo 307 oseb. Pravi značaj bolezni še ni dognan. Bolezen je zelo slična epidemiji leta 1892. Napada dihalne organe, radi česar zlahka nastopi influenza ali pljučnica. Pojavlja se navadno z vnetjem oči, nato nastopijo bolečine po celem telesu in nos prične krvaveti.

ŽENSKI VESTNIK

Praktični nasveti

Perilo postane zelo lepo belo na naslednji neškodljiv način: Primešaj vodi, v katero si pridala plavilo, dve žlici močnega špirta in dve žlici svetlega in čistega terpentinovega olja. Plavilne vode za to zmes mora biti petdeset litrov. V tej vodi poplakni perilo in razobesi na sonce.

Porumenelo perilo se pobeli, če deneš v zadnjo vodo, s katero perilo izpiráš, nekaj terpentinovega olja.

Kako se ohrani perilo belo. Shranjeno perilo, ki se dolgo čas ne rabi, ostane belo, če ga ne zli-

kaš, temveč po pranju dobro posušiš, samo poljaš in zravnaš.

UGANKARSKI KOTIČEK

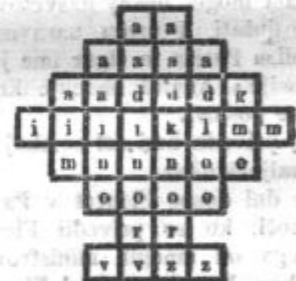
NAŠA UGANKARSKA TEKMA Z DOBITKI.

Danes prinašamo ponovno obe uganki naše ugankarske tekme. Razpisanih je, kakor smo že pisali, deset dobitkov, ki se bodo izžrebali 29. t. m. Prvih pet dobitkov obsega vsak po dve knjigi (romana Pater Kajetan in Tigrovi zobje), drugih pet dobitkov obsega vsak po eno knjigo (roman Pater Kajetan). Pri žrebanju pridejo v poštev le naročniki, ki imajo poravnano naročnino vsaj do konca aprila t. l. Žrebanje se bo vršilo popolnoma nepristransko z vlečenjem deset naslovov onih ugankarjev, ki so izpolnili vse pogoje za vpoštevanje pri žrebanju. Imena onih, ki bodo izžrebani, bomo priobčili. Ravno tako bomo priobčili imena vseh drugih, ki so pravilno rešili uganki čeprav ne dobe dobitkov. (V zadnji številki je bila pri rebusu majhna pomota, katero si sedaj lahko popravijo oni, ki jih je motila).

REBUS.

KIP.

Vodoravne vrste pomenijo: 1.) Besedica, s katero pritrđiš. 2.) Domača žival. 3.) Prostor, kjer boč počival po smrti. 4.) Slovenski tednik. 5.) Naprava, s katero zadržiš prehitro vožnjo voza. 6.) Neprijeten letni čas. 7.) Vzklik. 8.) Slovansko krstno ime. — V srednjih dveh navpičnih vrstah bereš v prvi od zgoraj navzdol in v drugi od spodaj navzgor isto kakor v četrti vodoravni vrsti.

Nekaj rešitev smo že prejeli. Žal, jih je vmes več, ki niso pravilno rešene. Zlasti slovansko krstno ime dela preglavice. Opozarjamo, da se je treba pri «Kipu» točno ravnati po damih črkah.

Kralj in zdravnik

Pred dobrimi tremi stoletji za časa francoskega kralja Henrika IV. se je ustavila v majhni vasi severne Francije lepa kočija. Iz nje je stopil angleški poslanik na francoskem dvoru lord Lawfitt. Na potu mu je otrpnil tilnik. Zato mu je bilo tresenje v vozu neznošno in je dal ustaviti pred krčmo.

Ko ugleda krčmar našega bolnika in njegovega slugo, si mano zadovoljen roke in reče: «Gotovo prihajate semkaj, da bi Vas Fleurot ozdravil?»

«Fleurot? Kdo je Fleurot?» vpraša Anglež. «Ne, samo prenočil bom tu in jutri se odpeljem dalje. Tukaj se zdraviti — ne, to pa že ne!» Pri teh besedah pogleda prezirljivo po navzočih.

«Naj oprost! Visokost, toda Fleurot je že na tisoče bolnikov ozdravil», si usodi pripomniti krčmar.

Končno je Anglež le dovolil, da so poklicali čudežnega zdravnika Fleurota, ki je živel v sosednji vasi.

Fleurot je bil kmet visoke rasti, zelo močan in jasnega pogleda.

«Vi ste mazač!» zanoslja ošabno Anglež.

«Ne, Visokost,» odvrne kmet, «jaz zdravim samo z naravnimi sredstvi.»

«Vse bolezni sveta seveda!» pristavi Anglež.

«Ne vseh, gluposti in ošabnosti ne zdravim,» odvrne mirno zdravnik in odkoraka proti vratom.

Anglež ga pokliče nazaj ter mu dovoli zdravljenje. Fleurot preišče otrpli tilnik ter izjavi, da ga bo ozdravil.

Nato odideta Anglež in Fleurot v stransko sobo, ki jo Fleurot za seboj zaklene. Nekaj minut nato se začuje glasen, kratek ropot, razjarjen vzklík, nekaj hitro in glasno izgovorjenih besed — in iz sobe prikoraka mirno ter ponosno visoki Anglež.

«Ozdravljen sem,» izjavi lord, stopi v svoj voz in se odpelje proti Parizu, ne da bi med potjo izdal komu skrivnost ozdravljenja.

* * *

Na francoskem dvoru se je bližala velika veselica, a kralj je bolehal na otrplosti vratu. Kakor da bi bil pogoltnil metlišče, tako se je moral držati ponoči in podnevi; niti najmanj ni mogel skloniti glavo. Vse je kazalo, da se veselica ne bo mogla vršiti. Nobešen zdravnik ni vedel leka za kraljevo bolezen. Lepega dne pa je prispel v Pariz angleški poslanik lord Lawfitt.

«Lord Lawfitt,» vzklikne kralj, «ali mi morete pomagati? Ali ste morda prišli, da se veselite ob pogledu na moje trpljenje?»

«Veličanstvo se blagovoli šaliti, jaz bi se rajši veselil Vašega ozdravljenja,» odvrne Anglež počasni in resno.

«Hvaležnejši bi Vam bil za dober nasvet kakor za lepo želje,» odgovori kralj.

«Jaz bi Vam mogel nekaj nasvetovati, če me blagovolite poslušati. Poznam naravnega zdravnika, ki živi blizu Pariza in čigar ime je zaslovelo že zunaj Francije.» Anglež imenuje kraj ter ime zdravnika in se poslovi.

«Takoj naj privede brat sel semkaj Fleurota!» se je glasil kraljevi ukaz.

Že čez par dni dosepe Fleurot v Pariz. Bilo je že pozno ponoči, ko so privedli Fleurota pred kralja, obdanega od mnogih ministrov, zdravnikov in dvornikov, katerim je bral Fleurot v očeh največjo radovednost. Prav poleg kralja, ki je sedel na počivalniku, ovit v debela odeje, je stala kraljica.

«Torej si prišel, Fleurot, ki se o Tebi toliko čudovitega pripoveduje,» ga nagovori kralj.

«Zdravim samo z naravnimi in preprostimi sredstvi,» odvrne Fleurot.

«No, kaj sodiš o mojem zlu?»

«Dovolite, Veličanstvo, da smem pogledati vrat, potem povem, če morem pomagati.»

«Dobro,» odvrne kralj, «le oglej si ga in misli, da nimaš opraviti s kraljem, marveč z bolniki, kakršne si doslej zdravil. Izleči me, kakor veš in znaš, vse Ti je dovoljeno!»

«Hvala, Veličanstvo,» odgovori Fleurot, položi svoj klobuk na stol, odloži palico, pristopi h kralju, odviže in odstrani mu od vratu zavoje, vezji, obkladke in obliže ter opazuje skrbno vrat in tilnik.

«Nič hudega ni,» izjavi naposled mirno, «če Veličanstvo želi, ga še danes izlečim.»

«Kako?» vzklikne kralj, ves prevzet od veselja.

«Zdravljenje bo gotovo v desetih minutah. Potrebujem dolgo leseno mizo in preprogo na njej,» se oglasi Fleurot.

Miza in preproga sta bili takoj tu. «Sedaj pokazati svojo umetnost!» veli kralj.

Fleurot se globoko pokloni, govoreč: «Veličanstvo, prosim, da ukažete vsem navzočim, naj za-

puste to sobano; zdravljenje se more pričeti šele tedaj, ko bova sama.»

Nastal je krepek ugovor. Kraljica ugovarja prva proti zdravnikovi zahtevi; njej sledo vsi drugi. Miriranje in živahno kretanje nastane — pa zaman. Kralj vpraša, če bi vsaj kraljica smela ostati v dvorani, Fleurot pa izjavi odločno, da ne, nakar začne množica odhajati.

Zadnja je odšla kraljica; Fleurot ji je sledil do vrat in jih je zaklenil.

«Mnogo si zahteval, Fleurot,» je dejal kralj. «V nastopnem trenutku boste videli, da ni bilo drugače mogoče. Prosim Vaše Veličanstvo, da se vležete na to mizo.»

«Na to mizo?»

«Da, Veličanstvo.»

«Na hrbet?»

«Ne, na trebuh.»

«No, dobro,» vzklikne Henrik IV. in leze na mizo. pri čemer mu pomaga kreпки kmet. Nato se z'ekne kralj po mizi, hrbet navzgor. Komaj pa je tako legel, že zavijti Fleurot v mogočnem loku svoje desnice in v naslednjem trenutku pade velikanka njegova roka na najbolj vzbočen del kraljevega telesa. Napol zadušen, besen krik in v enem skoku je kralj na tleh pred Fleurotom, hoteč ga sgrabiti. Ta pa obstoji mirno na svojem mestu in reče enostavno: «Veličanstvo, ozdravljeni ste!»

«Kako? Ozdravljen?» vzklikne kralj, ki mu šele sedaj pride zopet na um, da je imel bolan vrat. Jame gibati vrat. Fleurot pa pravi: «Težavni naper, h kateremu sem prisilil Vaše Veličanstvo, je povzročil ozdravljenje.»

«Resnično, resnično,» pritrđi kralj, «bolečine ni več, v istini sem ozdravljen.» In vrti vrat na vse strani, se prigiba, se klanja — zlo je izginilo, kakor bi ga bil veter odpihnil. «Fleurot, prav imaš, res sem ozdravljen. Ampak vražjo naravno metodo imaš.»

«Sedaj uvidevate, Veličanstvo, da se zdravljenje ni moglo vršiti pred svedoki, tudi ne pred kraljico.»

«Saj res, če bi kdo to vedel, bi se moral odpovedati prestolu. Toda Ti mi moraš obljubiti, da nikomur o tem ne poveš besedice, dokler živim.»

«Prisegam.»

Nato se kralj obrne proti vratom, jih odklene in pozove zunaj čakajoče radovedneže, naj vstopijo.

Ko so vsi v sobani, reče vladar: «Kakor vidite, sem docela ozdravljen. Zahvaliti se imam temu možu, kateremu dajem pravico, da zdravi po vsej Franciji s svojo metodo. Izplača naj se mu takoj dvatisoč zlatov.»

Lahko si predstavljamo začudenje in veselje na obrazu kraljice, toda tudi srd pri dvornih zdravnikih. Pogoltnili so gnev in jeli povpraševati, kako čudežno zdravilo je vendar uporabil Fleurot.

«Vprašajte kralja!» je menil Fleurot, «čo Vam hoče povedati, nimam ničesar proti temu.»

Fleurot se je vrnil domov v kraljevi kočiji in z žepi, polnimi zlatnikov.

Angleški poslanik je bil zadovoljen s seboj in s Fleurotom. Dobro je vedel, kako je zdravnik lečil kralja, in to ga je veselilo bolj kakor najvišji red.

Tako se zaključí ta povest, ki se še dandanes pripoveduje v Franciji. Tudi danes je še dosti bolnikov — ne samo z otrplim vratom — ki bi jim zdravljenje po Fleurotovi metodi, petnajstkrat do petindvajsetkrat opetovani, prav dobro storile.

K. M—I.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Ponuja se.

Natakarica: «Glejte, kako sem obložena s krožniki. Če bi me sedaj kdo hotel poljubljati, bi se ne mogla braniti.»

Gost Miha: «Jej, ta smola! Takšna prilžnost je in jaz imam baš cigaro v ustih.»

Baš za dolgove.

Melbikor: «No, srečni možek, zdaj si brez dolgov. Ali ti je od njene dote še kaj ostalo?»

Miha: «Ostalo? O, da, žena mi je še ostala.»

Ze ona popravi.

Ožbovt: «Kaj pa rečeš ženi, kadar prideš pozno ponoči domov?»

Gašper: «Jaz rečem samo »dober večer«, vso drugo pa pove potem ženka.»

Nepoboljšljiv grešnik.

Župnik Matija pride k brezzobemu starčku da ga spove, toda ta noče nič slišati o spovedi

«Vi boste pogubljeni,» zagrozi župnik.

«Nikakor ne,» meni starček, «v peklju je stok in škripanje z zobmi. Ker jaz nimam zob, me tam sploh ne morejo rabiti.»

Težavna izbira.

Župnik Matija si je na stara leta izmislil, da bi bilo prav čedno, če bi nosil rokavice. Podal se je v Ljubljano in stopil v prvo trgovino, na katero je naletel.

«Prosim, rokavice bi si rad kupil,» je meul napram prodajalki.

Prodajalka je urno odprla par skatel in privlekla na svetlo lepe kožnate rokavice. Toda, gorje, župnikove roke so bile predebele in prevelike. Pa so poskusili z drugo vrsto, s tretjo in zadnjo, toda za župnikove roke ni bilo rokavic.

«Kaj sedaj?» je obupno spraševal župnik.

«No, poskusiva še z nogavicami,» je menila prodajalka.

Koliko stara hoče biti žena, odloči ona sama s tem, da svoj obraz neguje ali zanemarija. Žena ostane vedno mlada, ako rabi za obraz Fellerjevo Elsa-pomado, ki stori kožo v najkrajšem času belo, mehko, nežno in čisto. Za racionalno nego las naj se uporablja Elsa-pomada za lase. Enako moški, ki nočejo biti plešasti. Za poizkus 2 lončka za 36 Din, ako se pošlje denar v naprej, ali pa 46 Din po povzetju od lekarne Eugen V. Feller v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

A vi, gospod?

Mar ne boste končno skrbeti, da ne postanete plešasti? In kot nečen soproj in oče nekaj storite za pravilno nego las vaše soproge in otrok? Poizkusite torej LEKARNARJA FELLERJA ELSA POMADO ZA LASE, preizkušeno sredstvo za nego las, ki odstrani prhljaj in zabrani prerano izpadanje in osivlost las, stori lase voljne in lesketajoče tako, da se morejo česati lepe frizure.

ZA POIZKUSNJO 2 lončka z zavojnino in poštnino za 36 Din, toda le tedaj, ako se denar pošlje v naprej, kajti po povzetju je poštnina za 10 Din višja, torej 46 Din.

Naročila nasloviti na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar

v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

ELSA-SPIRIT ZA LASE kroti inališče. ELSA-KATRANOVO MILO je izvrstno za pranje las. ELSA MILO ZA BRITJE audi pri britju največje ugodnost. ELSA-VODA ZA ZOBE stori zobe bele kot bleer.

J. Stjepušin

SISAK

priporoča

boljše tamburice, strune, partiture in ostale potrebščine za vsa glasbila.